ਸੰਪਦਾ ਯੋਗੇਸ਼ ਵਾਘਧਰੇ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4056)

ਅਪ੍ਰੈਲ 22,2019

[ਆਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1965:

ਐਸ. ਐਸ. 44(1)(ਈ)-ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਉਂਸਲਰ/ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਲਈ-ਅਧੀਨ ਅਯੋਗਤਾ-ਆਯੋਜਿਤ: ਇੱਕ ਕੌਂਸਲਰ ਯਾਨੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਲਈ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ-ਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ-ਕਾਉਂਸਲਰ, ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰਮਾਣ/ਢਾਂਚੇ ਐਸ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਣਗੇ। 44(1)(ਈ) ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਐਸ. 44(1)(ਈ)-ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ-ਆਯੋਜਿਤ: ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ-ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ 1.1 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1965 ਦੀ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ [ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕੌਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ], ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰੀਜਨਲ ਜਾਂ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ| ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਾਊਂਸਲਰ, ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਅਧੀਨ ਨੀਤੀ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਊਂਸਲਰ ਅਤੇ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8 ਅਤੇ 9] [220-ਬੀ-ਜੀ]

1.2 ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਕਾਊਂਸਲਰ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਊਂਸਲਰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ

ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10] [220- ਜੀ-ਐਚ; 221- ਏ- ਬੀ]

1.3 ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤੀਜੇ ਅੰਗ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਊਂਸਲਰ ਲਿਖਤੀ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਖਰੀ ਅੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10] [221-ਬੀ-ਡੀ]

1.4 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀਆਂ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੌਂਸਲਰ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਮਾਣ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੌਂਸਲਰ ਨਾਲ ਇੰਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 10] [221- ਡੀ- ਈ]

1.5 ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ "ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਰ, ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, "ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ" ਅਤੇ "ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ" ਸ਼ਬਦ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਣਉਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ "ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ", ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਊਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ

ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਕੌਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜੀਵਨਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦਰਮਿਆਨ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, "ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, ਐੱਮ. ਆਰ. ਟੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11] [221-ਐੱਫ-ਐੱਚ; 222-ਏ-ਬੀ]

1.6 ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ 73ਵੀਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ| ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ), ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12] [222-ਸੀ-ਡੀ]

1.7 ਜੇਕਰ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੌਂਸਲਰ, ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਅਸਥਾਈ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 16] [222-ਜੀ; 223-ਐੱਫ-ਜੀ]

2. ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ। [ਪੈਰਾ 15] [222-ਐਚ; 223-ਏ-ਸੀ]

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾ: 2019 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4056।

ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਵੇਨ ਕਾਰਥਿਕਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਭਾ ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਕੁਨਾਲ ਚੀਮਾ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਅਮੋਲ ਚਿਤਾਲੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੱਗਿਆ ਬਘੇਲ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੇ. ਐੱਮ. ਜੋਸਫ, ਜੇ. 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਾਊਂਸਲਰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 11.02.2015 ਉੱਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1965 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ") ਦੀ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“[(ਹ) ਇਸ ਐਕਟ, ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, 1966 ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਆਪਣੇ ਆਪ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ

ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਊਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ' ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ:]"

3. ਅਯੋਗਤਾ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 26.09.2016 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 04.05.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

4. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਵਿਨੈ ਨਵਾਰੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45 (5) ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਗਿਆ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਬਣਾਏ ਹੋਣ।

6. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਨਿਰਮਾਣ ਅਖੌਤੀ ਸਮਝੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਥਾਈ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਸੀ।

7. ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

8. ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਾਂਗੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਢਾਂਚੇ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਇਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

9. ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ [ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਕੌਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ], ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕੌਂਸਲ ਐਕਟ ਜਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰੀਜਨਲ ਜਾਂ ਟਾਊਨ ਪਲਾਨਿੰਗ ਐਕਟ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ 'ਐੱਮ. ਆਰ. ਟੀ. ਪੀ. ਐਕਟ') ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਜੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਕਾਊਂਸਲਰ, ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੌਂਸਲਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਸੀ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਨੀਤੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਊਂਸਲਰ ਅਤੇ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ|

10. ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕੌਂਸਲਰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਅੰਗ ਕਾਊਂਸਲਰ, ਏ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ। ਪਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਊਂਸਲਰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤੀਜੇ ਅੰਗ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਊਂਸਲਰ ਲਿਖਤੀ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਖਰੀ ਅੰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਕੌਂਸਲਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਹੈ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ, ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਊਂਸਲਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਉਸ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ

ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰਮਾਣ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਕੌਂਸਲਰ ਨਾਲ ਇੰਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

11. ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ "ਅਜਿਹੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਰ, ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, "ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ" ਅਤੇ "ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ" ਸ਼ਬਦ ਲਾਗੂ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਣਉਚਿਤ ਨਤੀਜੇ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ "ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ", ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਊਂਸਲਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦ ਕੌਂਸਲਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੌਂਸਲਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਦਰਮਿਆਨ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, "ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਐਕਟ, ਐੱਮ. ਆਰ. ਟੀ. ਪੀ. ਐਕਟ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕਥਿਤ ਦਲੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੌਂਸਲਰ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ 73ਵੀਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 44 (1)

(ਈ), ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਤੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸਾਰੀ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਡੀਮਡ ਆਗਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੰਨੀ ਗਈ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਵਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਮੰਨੀ ਗਈ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੰਨੀ ਗਈ ਆਗਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਨਿਰਮਾਣ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

14. ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰਮਾਣ ਜਾਂ ਢਾਂਚਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੌਂਸਲਰ, ਪਤੀ/ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਨਿਰਭਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

15. ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਇੱਕ ਏ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਅਯੋਗਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਯੋਗਤਾ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 44 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 44 (1) (ਈ), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣਗੇ।

16. ਸਿਰਫ਼ ਅਸਥਾਈ ਢਾਂਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਐੱਸਐੱਲਪੀ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਸਫ਼ਾ 55 ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀ ਗਈ ਆਗਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਕਾਲਮ 26 ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਕਾਲਮ ਦੀ ਛੱਤ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ 'ਆਰ. ਸੀ. ਸੀ.: ਫਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 'ਵਸਰਾਵਿਕ ਟਾਇਲਾਂ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਲਮ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਇਸ ਨੂੰ 'ਪੱਥਰ ਦੀ ਚਿਣਾਈ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਲਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਨੂੰ 'ਆਰ. ਸੀ. ਸੀ.' ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈਃ

“ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਅਸਥਾਈ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ ਸ਼ੈੱਡ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ” ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਆਗਿਆ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਥਾਈ ਉਸਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਅਸਥਾਈ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਯੋਗੇਸ਼ ਵਾਘਧਰੇ ਨੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

17. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ

ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate